

A HIVATÁSOS KATASZTRÓFAVÉDELMI SZERV KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY KEZELÉSE KAPCSÁN VÉGREHAJTOTT FELADATAI

Tasks of the professional disaster management authority in relation to the coronavirus epidemic

A koronavírus-járvány 2020. évi megjelenése, majd annak rohamos terjedése jelentősen megváltoztatta, egyben kibővítette a hivatásos katasztrófavédelmi szerv előtt álló feladatokat. A járvány hatására a magyar katasztrófavédelmi szervnek merőben új kihívásokkal kellett szembenéznie, miközben a lakosság élet- és vagyonbiztonságának garantálása érdekében maradéktalanul el kellett végeznie az alaprendeltetéséből fakadó feladatait is.

Jelen tanulmány szeretne rámutatni a nagyközönség által talán kevésbé ismert azon feladatokra, amelyeket a hivatásos katasztrófavédelmi szerv nemzetközi, azon belül a polgári védelmi mechanizmus keretein belül végzett a koronavírus-járvány terjedésével összefüggésben. Fel kívánja hívni figyelmet az európai polgári védelmi és humanitárius segítségnyújtási műveletekhez történő kapcsolódási pontokra is. A tanulmány mindezekén túl vázolja a hivatásos katasztrófavédelmi szerv járvány terjedésének megelőzésére irányuló feladatait, a járvány ideje alatt végrehajtott intézkedéseket, a katasztrófavédelem részvételét a koronavírus-járvány elleni védekezés miatt létrejött operatív csoportokban, valamint külön kitér azokra a humán feladatokra, amelyeket az állomány védelme érdekében hajtott végre.

Kulcsszavak: koronavírus, katasztrófavédelem, nemzetközi kapcsolattartás, veszélyhelyzeti feladatvégrehajtás, hivatásos állomány

The emergence of the coronavirus epidemic in 2020, followed by its rapid spread, significantly changed and expanded the tasks of the disaster management authority. As a result of the epidemic, the Hungarian Disaster Management had to face completely new challenges, while also having to carry out its basic purpose in order to guarantee the safety of life and property of the population.

This study would like to highlight the tasks little known by the public conducted by the disaster management authority in relation to the spread of the coronavirus epidemic within the framework of the international, and the civil protection mechanism. At the same time I would also like to draw attention to the connecting points to the operations of the European civil protection and to the humanitarian assistance actions.

The study also outlines the tasks of the professional disaster management carried out in order to prevent the spread of the epidemic, the measures taken during the epidemic, the participation of the disaster management in the operational teams set up for battling/overcoming the coronavirus epidemic, and specifically points out the activities performed to protect the personnel.

Keywords: coronavirus, disaster management, international relations, emergency response, professional staff

Bevezetés

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv – megalakulása óta – mind a rendvédelmi, mind az igazgatási rendszer meghatározó elemévé vált. Ugyanakkor a katasztrófavédelmi rendszer fejlesztésére tett, főképpen szabályozási és eszközfejlesztési lépések következtében, valamint a bekövetkezett természeti, civilizációs, és egyéb eredetű katasztrófák kezelésének értékeléséből levont következtések alapján megállapítható, hogy mára elengedhetetlenné vált a biztonságpolitikai, belügyi, katonai, gazdasági, pénzügyi, társadalmi, valamint környezeti dimenziójának egyidejű kezelése. Mindezt a 2020-ban az egész világot érintő koronavírus okozta járványhelyzettel kapcsolatos tapasztalatok is megerősítették.

A járvány okozta válság jelentősen átalakította, egyben megerősítette az uniós országok együttműködését is, köszönhetően annak, hogy uniós szinten is teljesen új kihívásokkal kellett szembenézni. Az uniós országok a járvány elleni küzdelem során fokozták az egymás támogatására irányuló erőfeszítéseiket, segítséget nyújtottak a leginkább rászorulóknak, valamint megosztották egymással a vírus terjedése elleni küzdelemhez szükséges erőforrásokat.

Nemzetközi feladatok végrehajtása és kapcsolattartás a koronavírus-járvánnyal összefüggésben

2020. január 31-én készült el a 28 pontból álló, a koronavírus-járvány magyarországi terjedését megakadályozni hivatott Akcióterv. Ennek egyik pontja értelmében a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságnak (a továbbiakban: BM OKF) haladéktalanul értesítenie kell a Koronavírus-járvány Elleni Védekezésért Felelős Operatív Törzset (a továbbiakban: Operatív Törzs) az Európai Tanács integrált válságelhárítási intézkedések készenléti helyzetének megváltozásáról, illetve együtt kell működnie az Európai Bizottság szakosított szerveivel. A BM OKF ennek megfelelően folyamatosan kapcsolatot tartott és tart az EU Polgári Védelmi Mechanizmusában részt vevő országokkal és az Európai Bizottság szakosított szerveivel az Európai Unió Közös Veszélyhelyzeti Kommunikációs és Tájékoztatási Rendszerén (Common Emergency Communication and Information System, CECIS) keresztül.

Az Európai Polgári Védelmi Mechanizmust az Európai Bizottság Európai Polgári Védelemért és Humanitárius Segélyműveletekért Felelős Főigazgatósága (Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations, DG ECHO) működteti, amelynek Magyarország is tagja, és amelynek képviseletét a BM OKF látja el.

A koronavírus-járvány kitörésekor a DG ECHO fontos plusz szerepet vállalt magára, amennyiben kiegészítette az Unió Egészségügyi Főigazgatóságának (Directorate-General

for Health and Food Safety, DG SANTE) munkáját az egyéni védőfelszerelések, valamint az orvosi eszközök, műszerek iránti igény felmérésében, és a segítséget kérő országok felé az esetleges tagállami felajánlások koordinálásában. A DG ECHO által működtetett EU Polgári Védelmi Mechanizmus központi irányító szerve a Veszélyhelyzeti Reagálási Koordinációs Központ (Emergency Response Coordination Centre, EU ERCC), amely éjjel-nappali ügyeletként végzi az egészségügyi koordinációs munkát is.

A fentiekén túl még egy további kiegészítő feladata lett a DG ECHO-nak, mégpedig az EU tagállamok külföldön rekedt állampolgárainak hazajuttatását végző, tagállami szervezésű repülőgépek társfinanszírozásának koordinálása. Az Európai Bizottság szakosított szerveivel – kiemelten tehát a DG ECHO-val – az együttműködés a járvány időszakában több kommunikációs formában és fórumon valósult meg.

Nemzetközi kapcsolattartás telefon- és videokonferenciákon

Az EU Polgári Védelmi Mechanizmusa a koronavírus-helyzet kapcsán – a járvány megjelenését követően – szinte azonnal új kommunikációs formaként vezette be a telefon- és videokonferenciákat, amelyek során az azokon részt vevők a saját munkahelyükről kapcsolódhattak be a megbeszélésekbe. A videokonferenciák kétségtelen előnye, hogy a járvány ellenére is minden tagállam résztvevője egyidejűleg jelen tud lenni, így az információ teljes spektruma azonnal beszerezhető az adott témakörben. A tanácskozások ezen formáját az EU azóta is előnyben részesíti.

Ezeket, a DG ECHO által szervezett telefonkonferenciákon a BM OKF minden esetben részt vett és részt vesz. Kezdetben a megbeszélések keretében tájékoztatást adtak a vírus megjelenésének körülményeiről, a terjedésének fejleményeiről, az áldozatok számáról, az egészségügyi körben megtett óvintézkedésekről, valamint az evakuációs lehetőségekről. A járvány első hulláma idején kiemelt szerepet kapott a koronavírus kapcsán hazaszállított EU állampolgárok témaköre, valamint a vírusjárvány kezdetén az EU részéről Kínának nyújtandó segélyszállítmányokkal kapcsolatos egyeztetések.

Az első telefonkonferenciákra 2020. január 28-án és január 29-én került sor, ezeknek a tárgya az Európai Unió országainak területén esetlegesen bevezetendő óvintézkedések megvitatása volt, a koronavírus Kínában való megjelenése és terjedése okozta kialakult helyzetben. A katasztrófavédelem mindkét konferenciáról értesítette és azokba bevonta az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) és a Nemzeti Népegészségügyi Központ (a továbbiakban: NNK) szakembereit.

A különböző témakörökben a telefon- és videokonferenciák azóta is rendszeresek. A katasztrófavédelem a konferenciák időpontjáról előzetesen tájékoztatja és a témától

függően meghívja a Belügyminisztérium (a továbbiakban: BM), az EMMI, az NNK, valamint a Külgazdasági és Külügyminisztérium (a továbbiakban: KKM) munkatársait.

Integrált válsághárítási intézkedések mechanizmusa

Az Európai Unió 2020. január 28-án a koronavírus megjelenésére és gyors terjedésére tekintettel aktiválta a rendelkezésre álló információk időbeni megosztását szolgáló integrált válsághárítási intézkedések mechanizmusát (integrated political crisis response, IPCR), amely az erre létrehozott honlapon (ipcr.consulium.europa.eu), a tagállamoktól beszerzett információk alapján nyújt tájékoztatást az éppen aktuális helyzetről. Mivel a weblapot csak regisztrált profillal lehet használni, ilyen profil létrehozására pedig Magyarország tekintetében csak a BM OKF munkatársai jogosultak, ezért az aktiválást követően a katasztrófavédelem azonnal körlevélben fordult a társ- és együttműködő szervezetekhez a hozzáférési jogosultságok mielőbbi rögzítése érdekében, majd az érintett szervek kijelölt munkatársai számára a hozzáférést biztosította.

A honlapon ez idáig több mint 77 kérdőív jelent meg, amelyeket a BM OKF Nemzetközi Főosztálya az Operatív Törzs Ügyleti Központján keresztül küldi meg a kérdések kitöltése tekintetében illetékes szervezeteknek (EMMI, NNK, ORFK¹), majd a kitöltött kérdőívet visszatölti az IPCR honlapjára. A tagállamok kérdőívei alapján az EU hetente összefoglaló jelentést készít, amelyet a kérdőívek kitöltésében résztvevő szervezeteknek ugyancsak megküld a BM OKF. Összefoglalóan, a BM OKF a honlap tartalmát folyamatosan nyomon követi, Magyarország reagálási és helyzetkezelési intézkedéseit határidőre feltölti.

A kérdőív szerkezetét a koronavírus-járvány első hullámát követően, 2020. június közepétől átdolgozták, kiegészült az ún. turizmus szekcióval, amelynek fő célja volt a határok fokozatos megnyitásának figyelemmel kísérése, valamint adatok gyűjtése az Európai Bizottság által megnyitott „Re-openEU” honlapnak.

Nemzetközi segítségnyújtások

A koronavírus-járvánnyal összefüggésben Magyarország Kormánya több alkalommal ajánlotta fel segítségét bajba került országoknak, majd annak bonyolításában a hivatásos katasztrófavédelmi szerv is részt vett. Kiemelkedik a nemzetközi segítségnyújtások sorából a Horvátországnak nyújtott azonnali támogatás.

Horvátországot a koronavírus-járvány első hullámának idején – 2020. március 22-én – erős földrengés rázta meg, amelynek epicentruma Zágráb közvetlen közelében volt.

1 Országos Rendőr-főkapitányság

Horvátország még aznap – az EU ERCC rendszerén keresztül, a földrengés okozta károk felszámolásához – sátrakat, fektető-anyag készleteket, világító- és fűtőberendezéseket, valamint egészségügyi védőeszközöket és felszereléseket, illetve koronavírus-tesztelő egységeket kért a tagállamoktól. Magyarország segítségképpen szinte azonnal 200 db tábori ágyat és 200 db matracot ajánlott fel.

A segélyszállítmány útbaindítása 2020. március 23-án, 9 órakor megtörtént, amelyen részt vett Mladen Andrić, Horvátország budapesti nagykövete, Marina Sikora konzul asszony, valamint Azbej Tristan államtitkár, a Miniszterelnökség Üldözött Keresztények Megsegítéséért és a Hungary Helps Program Megvalósításáért Felelős Államtitkárságának vezetője. A segélyszállítmány még aznap megérkezett egy Zágráb melletti raktárba.

A Horvát Polgári Védelmi Igazgatóság vezetője – Damir Trut miniszterhelyettes – levélben köszönte meg a BM OKF Főigazgatójának és Magyarországnak azt a kezdeményezőket és felkészültséget, amellyel segítették a Horvát Köztársaságot és Zágráb városának lakosait.

Az EU ERCC rendszerében a koronavírussal összefüggésben 2020. január 28-ától több száz segítségkérést regisztráltak mind uniós, mind unión kívüli tagállamoktól, a kérések elsősorban gyorsesztekre, tárgyi, orvosi és egyéb eszközökre, valamint felszerelésekre irányultak.

Magyar állampolgárok repatriálásában való részvétel

A koronavírus-járvány kitörése óta a tagállamok a világ távoli részeiről több mint 500 járatot indítottak saját állampolgáraik hazaszállítása érdekében. Az EU ERCC-n keresztül 2020. január 28-ától közel 200 segítségkérés érkezett a külföldön rekedt saját és EU-s állampolgárok hazaszállítására vonatkozóan.

Az Európai Unió időközben még egy finanszírozási formáról döntött, 2020. június 18-án videokonferencia keretében nyilvánossá tette a Sürgősségi Támogatási Eszköz (Emergency Support Instrument, ESI) mobilitási csomagja keretében történő finanszírozás igénylésének feltételeit. A mobilitási csomag keretében a tagállamok a COVID-19-járvánnyal kapcsolatosan megrendelt és cargo szállítmányokkal behozott orvosi eszközök és felszerelések szállítási költségére vonatkozóan nyújthatnak be térítési kérelmet.

Az ESI keretében nyújtható 100%-os uniós támogatási keret összege 2,7 milliárd euró. A visszafizetés feltételeit a Bizottság megküldte a BM OKF részére, és röviden felvázolta a kérelem benyújtásának folyamatát is.

Európai polgári védelmi és humanitárius segítségnyújtási műveletek - Magyarország csatlakozása az Európai Unió rescEU egészségügyi készlet-felhalmozási kapacitásához

Az Európai Bizottság 2020. március 18-án úgy határozott, hogy stratégiai mentési célú európai uniós készletet hoz létre abból a célból, hogy segítse a tagállamokat a COVID-19-világjárvány leküzdésében. 2020. március 20-án lépett hatályba az Európai Bizottság erről szóló végrehajtási határozata, amely a 2019/570 EU végrehajtási határozatnak az orvosi készletezési (Európai polgári védelmi és humanitárius segítségnyújtási műveletek, rescEU) kapacitások tekintetében történő módosítása. A készletben az előírtak szerint orvosi felszerelések, intenzív orvosi eszközök, azaz lélegeztetőgépek, személyes védőeszközök, köztük újrahasználatos maszkok, oltások, gyógyszerek és laboratóriumi kellékek lehetnek.

Magyarország Kormánya részletesen áttekintette a határozatot, felmérte az itthoni kondíciókat, ezt követően pedig úgy döntött, hogy hazánk aktívan részt kíván venni az új lehetőségben, így felajánlja, hogy raktárt alakít ki, illetve egészségügyi készletet halmoz fel az EU számára, majd 2020. március 29-én ki is fejezte határozott szándékát az Európai Bizottság rescEU programjának egészségügyi készletezési kapacitásbővítésében való részvételéről. Paraskievi Michou asszony, a DG ECHO főigazgatója telefonon köszönte meg a Magyar Kormány csatlakozási szándékát.

A bejelentést követően a felajánlás tekintetében többkörös egyeztetésre került sor, majd 2020. május 14-én megérkezett a pályázati felhívás az Európai Bizottságtól. A BM OKF a pályázati anyag benyújtására felkészülve elkészített, és aláírt az EMMI-vel egy együttműködési megállapodást, amelyet a pályázat benyújtása céljából kötött meg a két szervezet, és amely azt a célt szolgálta, hogy a beszerzés tárgyának speciális jellegére tekintettel a pályázathoz az EMMI orvossal szakmai segítséget nyújtson. 2020. június 4-én megjelent a Kormány 1284/2020. (VI. 4.) számú határozata a koronavírus világjárvány okozta veszélyhelyzet kezelése folytán felmerült költségek finanszírozása érdekében az Európai Unió Szolidaritási Alapjából (EUSZA) igényelhető támogatásról, valamint lélegeztetőgép-készlet magyarországi raktárbázisának kialakításáról. A határozat kijelenti, hogy a Kormány támogatja az Európai Unió számára európai uniós forrásból beszerzett lélegeztetőgép-készlet magyarországi raktárbázisának kialakítását.

A rescEU egészségügyi készlet-felhalmozási kapacitás kialakításával kapcsolatban, lélegeztetőgépek beszerzése, illetve azok raktározása tárgyában a BM OKF a pályázatot az Európai Bizottságnak határidőre, 2020. június 5-én benyújtotta. Az EU 2020 augusztusának végén értesítette a BM OKF-et, hogy a pályázatát elfogadta, illetve megküldte a Támogatási Megállapodást aláírás céljából.

A BM OKF az aláírt Támogatási Megállapodást 2020. szeptember 9-én küldte vissza az EU részére, majd ezt követően a magyar fél a közbeszerzési eljárást megindította.

Az Európai Unió a nettó pályázati összeg 80 százalékát előfinanszírozással biztosította, a fennmaradó 20 százalékot a hazai költségvetés előlegezte meg, amelyet az Európai Unió utólag megtérített.

Az első közbeszerzési eljárást a BM OKF eredménytelennek nyilvánította, így 2021 januárjában új közbeszerzési kiírás jelent meg az Európai Unió hivatalos lapjában, majd a sikeresen lebonyolított eljárás eredményeképpen a nyertes ajánlattevőkkel április elején sor került a szerződések aláírására.

2021. június elejére a teljes készlet megérkezett a katasztrófavédelem Ferihegyi úti logisztikai raktárbázisába: 465 lélegeztetőgép, ugyanennyi betegőrző monitor, 50 központi monitor, valamint fecskendő és infúziós pumpák, továbbá dokkoló állomások átvétele történt meg.

A támogatási szerződésben foglalt kötelezettségnek eleget téve, a rescEU egészségügyi raktárkészlet-kapacitás elemei 2021. július 1-jén feltöltésre kerültek az Uniós Polgári Védelmi Mechanizmus CECIS rendszerébe, ezzel Magyarország teljesítette az EU felé szerződésben vállalt kötelezettségét az orvosi készletek biztosítása tárgyában.

Egyéb nemzetközi érintettségű feladatban való részvétel

Több alkalommal érkezett megkeresés a BM OKF Nemzetközi Főosztályához nemzetközi segítségállítmányok Magyarországon történő átutazásának segítésére. A nemzetközi szakterület minden alkalommal tájékoztatta a segítséget kérő ország partnerszervét a jogszabályi lehetőségekről, felvette a kapcsolatot az Operatív Törzs Ügyeleti Központjával, és segítséget nyújtott a szállítmányok minél gyorsabb célbaéréséhez.

A lengyel katasztrófavédelem vezetője külön levélben köszönte meg a magyar katasztrófavédelem vezetőjének a segítséget.

Tervezési, adatgyűjtési, logisztikai és hatósági feladatok végrehajtása a koronavírus-járvánnyal kapcsolatban

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv a koronavírus-járvány mind első, mind második hulláma alatt – az Operatív Törzs feladatmeghatározásának megfelelően – jelentős, nagyvolumenű tervezési feladatokat hajtott végre, amelyek közé tartozott többek között az egyes veszélyelhárítási tervek felülvizsgálata, a járvány terjedésének megelőzése

irányuló feladatok és a járvány ideje alatt végrehajtandó intézkedések kidolgozása, valamint különböző logisztikai biztosítások tervezése.

Számos adatgyűjtést végzett, kiemelt figyelmet fordított az ország működése szempontjából nélkülözhetetlen létesítményekre, a járványügyi helyzetben alkalmazható technikai eszközökre, valamint a szabad raktárkapacitásokra. A BM OKF hatósági szakterülete a különböző kórházi bővítések, átalakítások, illetve létesítések engedélyezési eljárásaiban soron kívül adta ki a szükséges tűzvédelmi szakhatósági állásfoglalásokat, illetve szakmai véleményekkel támogatta az érintett beruházások tűzvédelmi és iparbiztonsági kérdéseinek megválaszolását.

A 2020. március 11. és június 18. között kihirdetett veszélyhelyzet idején a honvédelmi miniszter vezetésével és a hivatásos katasztrófavédelmi szerv együttműködésével működött a Magyar Létfontosságú Vállalatok Működéséért Felelős Akciócsoport, amely katonai és katasztrófavédelmi összekötőtisztek delegálásával gyors reagálást és összeköttetést biztosított közel 140 létfontosságú szolgáltató és a kormányzati szerv között. Az Akciócsoport feladata az információáramlás és a védekezés koordinációjának biztosítása mellett a kijelölt vállalatok üzemfolytonos működésének elősegítése volt. Az üzemeltetők számára a védekezéshez az iparbiztonsági szakterület módszertani támogatást biztosított, mintaterveket és alternatív megoldásokat dolgozott ki, így például a kritikus beosztások meghatározására és a védelmi intézkedésekre, vagy a fordított karantén lehetséges alkalmazására.

A sokéves hatósági, ellenőrzési és üzemeltetői gyakorlat, valamint a koronavírus-járvány első hullámában szerzett tapasztalatok alapján – 2020. július és augusztusára – a létfontosságú rendszerek és létesítmények védelme területén olyan új jogszabályi keretrendszer alakult ki, amely képes volt a kritikus infrastruktúra üzemeltetők üzemfolytonos működésének magasabb szintjét garantálni.

A járvány kezelésével kapcsolatos informatikai feladatok

A BM OKF a járvánnyal összefüggésben számos térképes megjelenítő felületet készített el, grafikus megjelenítést szolgáló webes alkalmazást és webes nyilvántartást hozott létre, az adatok folyamatos naprakészen tartása érdekében egységes adatszolgáltatást és adatfeldolgozási rendet alakított ki. Az Operatív Törzs Ügyeleti Központja kérésére a napi adatokból kimutatásokat, diagramokat készített. Mindezeket túl 24 órán belül látta az Ügyeleti Központ informatikai felügyeletét, a működés zavartalanlásának biztosítását, az oda beosztott társszervek munkatársainak informatikai támogatását, a megfelelő kapcsolatok és jogosultságok beállítását.

A katasztrófavédelem részvétele a koronavírus-járvány elleni védekezés kapcsán létrejött csoportokban, tanácsban

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv a járvány kezdete óta részt vesz a különböző akciócsoportokban, így összekötő tiszteket biztosított a Létfontosságú Magyar Vállalatok Biztonságért Felelős Akciócsoportban, szerepet vállalt a kórházparancsnoki feladatok ellátásában, kórházparancsnokokat, logisztikusokat, illetve összekötő tiszteket delegált.

2020. június 18-ától a kórházparancsnoki, intézményvezetői és logisztikusi feladatokat az egészségügyi készlet állagának megóvása érdekében szükséges intézkedésekről szóló 287/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet alapján végezték a katasztrófavédelem állományából vezényelték, az országos kórház-főparancsnok irányítása mellett.

A BM OKF a Nemzeti Humanitárius Tanácsról szóló 178/2013. (VI. 4.) Korm. rendeletben foglaltak szerint képviselte és képviseli magát a Nemzeti Humanitárius Koordinációs Tanács ülésein, az ülések megtartása és a döntések meghozatala levélszavazás útján, elektronikusan történik.

A BM OKF kijelölt szakértője részt vett az EMMI-ben – a koronavírus-járvány miatt bevezetett intézkedések nyomon követése és a további intézkedések megtervezése céljából – létrehozott munkacsoport ülésein, amelyeken a bevezetett intézkedések tapasztalatai kerültek feldolgozásra, illetve javaslatok készültek az esetleges szigorítások vagy enyhítések bevezetésére.

A BM OKF kijelölt szakértője 2020. június 15-étől tagként részt vesz a járványügyi készültség során működő Operatív Törzs keretein belül felállított 6 fős Járványügyi Bevetési Egység (a továbbiakban: JBE) munkájában. A JBE feladata az újonnan kialakuló fertőzőes megbetegedésekkel kapcsolatos halaszthatatlan intézkedések bevezetése, a védelmi képesség gyors kialakításához a területileg illetékes hatóságoknak támogatás nyújtása, a védekezésben részt vevő szervek együttműködésének koordinálása. A JBE haladéktalanul, legkésőbb az értesítéstől számított 6 órán belül a helyszínen megjelenik. A JBE vezetője az NNK országos hatáskörrel rendelkező helyettes országos tisztifőorvosa, aki az Operatív Törzs Ügyeleti Központ vezetőjének utasítása alapján hajtja végre feladatait.

A BM OKF képviselője részt vesz az Országos Oltási Munkacsoport munkájában is, illetve a szervezet elkészítette a mobil oltópontok helyszíni alkalmazásához szükséges eljárásrendet.

Egyéb, a Belügyminisztérium és az Operatív Törzs által meghatározott feladatokban való részvétel

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv az alapfeladatai ellátása mellett mindvégig maradéktalanul és határidőre végrehajtotta az irányító minisztérium, illetve az Operatív Törzs által számára meghatározott feladatokat. Megszervezte többek között a meghatározott intézmények azonnali fertőtlenítését, lefolytatta a különböző tárgyú egyeztetéseket a járvány alatt végrehajtandó feladatokról, intézkedésekről, valamint személyi és infrastrukturális feltételek biztosításával támogatta az Operatív Törzs Ügyeleti Központjának működését.

Az Operatív Törzs Ügyeleti Központja 2020. február 25-én, a Belügyminisztérium épületében kezdte meg működését. A Központ technikai-logisztikai ellátását (mint az informatikai eszközök folyamatos működőképességének biztosítását, a szolgáltatot teljesítő állomány étkeztetési és egyéb – pl. irodaszer – igényét) a BM OKF biztosította, valamint ügyeletvezető-helyettes, operátor, informatikus, logisztikus, kommunikációs szakemberek delegálásával folyamatosan részt vett a Központ munkájában.

Humán feladatok, oktatás, képzés, állományvédelem

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv állományának védelme érdekében a BM OKF főigazgatója soron kívül Intézkedési Tervet adott ki a koronavírus-járvánnyal összefüggő feladatok végrehajtására, amely részletesen meghatározza a megelőzéssel, fertőtlenítéssel kapcsolatos eljárásrendet. Emellett kiadásra került a BM OKF eljárási és cselekvési terve a COVID-19-koronavírus kapcsán elrendelt járványügyi veszélyhelyzet, valamint a járványügyi készség esetére is.

A rendelkezésre álló és az igényelt fertőtlenítőszer mennyiségének felmérése azonnal megtörtént, a személyvédő eszközök beszerzéséről a BM OKF Gazdasági Ellátó Központ gondoskodott.

A Katasztrófavédelmi Oktatási Központ 2020. március 16-ától tért át digitális oktatásra, a hallgatók eredeti szolgálati helyükön látták el szolgálati feladataikat és távoktatásban folytatták tanulmányaikat, majd 2020. június 8-ától az oktatás a járványügyi intézkedések fokozott betartása mellett folytatódott az Oktatási Központban.

A felsőoktatási intézmények bezárása miatt az NKE Rendészettudományi Kar Katasztrófavédelmi Intézetének (a továbbiakban: NKE RTK KVI) tisztjelölt hallgatói március 13-ától a lakóhely szerinti fővárosi/megyei katasztrófavédelmi igazgatóságokon végezték szakmai gyakorlatukat és távoktatás keretében folytatták tanulmányaikat. 2020. május 18-ával szakmai gyakorlatukat befejezték, a tisztjelöltek visszatértek az egyetemre, és

felkészültek a záróvizsgákra. Az NKE RTK KVI hallgatói június 8-a és június 12-e között az NKE által meghatározott rend szerint a záróvizsgákat végrehajtották.

Az időszakos orvosi, pszichikai, fizikai alkalmassági vizsgálatok végrehajtása ugyancsak 2020. június 8-áig fel lett függesztve, amikortól is a szűrővizsgálatok a járványügyi óvintézkedések fokozott betartása mellett ismételten megkezdődtek.

Március 27-étől valamennyi sportrendezvény és a katasztrófavédelmi ifjúsági tábor megrendezése is el lett halasztva. Ugyanakkor figyelemmel a 215/2020. (05. 20.) Korm. rendeletben foglaltakra, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv a hivatásos állományú szülőket segítve és támogatva megvizsgálta a katasztrófavédelmi ifjúsági tábor megszervezésének lehetőségét, mely 2020. június végi, július eleji indítással meghirdetésre került és nagy sikerrel le is lett bonyolítva.

A rendvédelmi szervek állományának oltásával kapcsolatos miniszteri döntést követően központi és területi szinten, a kijelölt kórházakkal együttműködve került sor az állomány oltásának megszervezésére. Az állomány nyilatkozatai alapján a szakterület az igényeket felmérte. Ezt követően a központi, budapesti állomány részére az MH Egészségügyi Központban, az Országos Onkológiai Intézetben, az Uzsoki utcai Kórházban és a Károlyi Sándor Kórházban létrehozott oltóhelyeken megszervezte az állomány egyeztetett időpontokban történő megjelenését, és segítséget nyújtott az oltópontokra történő el irányításban.

A területi szervek tekintetében, a kijelölt kórházakkal egyeztetetten került sor az oltások megszervezésére, melynek során figyelembe vették a szolgálati feladatok ellátásának és az állomány pihentetésének a biztosítását is. Az első oltásokat 2021. március 11-23., a második oltásokat – figyelemmel a kiadott eljárásrendre – 2021. április 1-23. közötti időszakban kapta meg az állomány.

Az oltásokkal kapcsolatos feladatokat – a jelentős leterheltségük mellett – az abban résztvevő kórházak, orvosok, ápolók, társszervek és kollégák maximális elhivatottsággal, megértéssel, türelemmel és profizmussal végezték.

Kapcsolódási pontok más szakterületekkel

A BM OKF a koronavírus-járvány kezelése kapcsán folyamatosan együttműködött és együttműködik a társ- és rendvédelmi szervekkel. Az Operatív Törzs Ügyeleti Központjában a hivatásos katasztrófavédelmi szerv állománya a rendőrség állományával közösen látja el a feladatokat, az Ügyeleti Központ vezetője helyettesének feladatait katasztrófavédelmi tiszt végzi. Mindezekén túl szorosan együttműködik a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság,

a Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ és a Terrorelhárítási Központ munkatársaival. A veszélyhelyzet jellegéből adódóan jól és hatékonyan együttműködik az EMMI és az Állami Egészségügyi Ellátó Központ szakembereivel.

A nemzetközi kapcsolatok tekintetében, a magyar állampolgárok repatriálása, valamint a segítségnyújtások következtében jó kapcsolat és együttműködés alakult ki a KKM Konzuli Főosztályával, valamint a segítségnyújtások okán a KKM Tájékoztatásért és Magyarország Nemzetközi Megjelenítéséért Felelős Államtitkárságával.

Összegzés

A COVID-19-járvány európai megjelenését követően az EU intézményei rövid idő alatt több új mechanizmust vezettek be annak érdekében, hogy koordinálják az uniós válaszhelyzethez kapcsolódó intézkedéseket, és támogassák a tagállamokat a világjárvánnyal és annak következményeivel szembeni küzdelemben. A koronavírus-járvány vonatkozásában megvalósult széleskörű nemzetközi együttműködés és segítségnyújtás kapcsán, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv is aktívan részt vett, és azóta is részt vesz az állandó kapcsolattartásban és koordinációban.

A koronavírus-járvánnyal összefüggésben kihirdetett veszélyhelyzet példa nélküli, hiszen humán pandémia okán még nem került sor katasztrófavédelmi törvény szerinti veszélyhelyzet kihirdetésére. Mindennek következménye, hogy a veszélyhelyzet kezelése, a szervezetek közötti együttműködés is eltért az eddigiektől, másfajta feladatvégrehajtást kívánt meg a katasztrófavédelemtől is.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv már több természeti és civilizációs katasztrófát kezelt sikeresen (borsodi árvíz, vörösiszapkatasztrófa, nagy dunai árvíz), egy egész országra kiterjedő humán pandémia következményeinek a kezelése azonban – tekintettel annak egészségügyi jellegére – jelentősen különbözik az eddigiektől, mivel az elsődlegesen az egészségügyi intézmények feladat- és hatáskörébe tartozik.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv az Operatív Törzs által meghatározott feladatok végrehajtásakor az eddig kezelt veszélyhelyzetekben nem tapasztalt, előzmény nélküli kihívásokkal is szembesült, ugyanakkor valamennyi feladatát maradéktalanul, határidőre elvégezte. Emellett folyamatosan biztosította és biztosítja a lakosság élet- és vagyonbiztonságának garantálásához szükséges – alaprendeltetéséből fakadó – feladatainak ellátását Magyarország szolgálatában a biztonságért.

